

Undervisnings- miljøvurdering 2014

Indhold

Sammenfatning	3
Undervisningsmiljøvurdering 2014	4
Kortlægning og vurdering af CBS' fysiske, psykiske og æstetiske undervisningsmiljø	5
Opfølgning på seneste undervisningsmiljøundersøgelse	6
Nye bygninger	6
Supplerende initiativer omhandlende vedligeholdelse mv.	6
Det fysiske undervisningsmiljø 2012-2014	9
Daguddannelser	9
HD-uddannelser	9
Kommentarer ang. de fysiske rammer (både daguddannelserne og HD)	10
Det sociale miljø 2012-2014	11
Daguddannelser	11
HD-uddannelser	11
Kommentarer	12
Kvaliteten af administrationens understøttelse af uddannelserne	12
Kommentarerne om administrationen	12
Det psykiske arbejdsmiljø	14
Handlingsplan 2015-2017	17
Forslag til retningslinjer for opfølgning på handlingsplanen	18

Sammenfatning

Samlet set viser resultaterne af undervisningsmiljøvurderingen (UMV) for perioden 2012 – 2014 et tilfredsstillende resultat. Men der er også opmærksomhedspunkter, der fortsat skal arbejdes videre med og også nye indsatser, der skal adresseres i de kommende år.

Det er vurderingen, at der på baggrund af den seneste UMV er sket en god opfølgning på den handlingsplan, der dengang blev udarbejdet. Således er der sket en række markante forbedringer i forhold til fx kapacitetsproblemer, hvor især den nye eksamenshal på Amager har frigjort lokaler på CBS til andre aktiviteter. Også de tre auditorier på Flintholm har betydet markante forbedringer. Der er dog fortsat visse indsatsområder, der vil kræve mere opmærksomhed de kommende år, hvilket undersøgelsen af det fysiske undervisningsmiljø viste.

Generelt er der en ret høj tilfredshed med det fysiske undervisningsmiljø, men de studerendes kommentarer understreger, at der fortsat skal være fokus på udskiftning af stole, rengøring, parkering, digitale eksaminer og studenterfaciliteter som studenterarbejdspladser mv. I forhold til det sociale miljø er den samlede vurdering, at de studerende er tilfredse. Et af opmærksomhedspunkterne er dog de studerendes samspil med administrationen.

Den generelle opfattelse af det psykiske arbejdsmiljø blandt de studerende er til gengæld, at det er blevet dårligere. Erfaringerne viser således bl.a., at en stigende andel af de studerende får problemer med presset som studerende, at flere har det skidt, isolerer sig, overvejer at holde op eller rent faktisk kvitter studiet. Det er bekymrende og vil derfor være en af hovedindsatserne i den nye handlingsplan for den kommende periode.

Arbejdet med undervisningsmiljø flyttes fra 2015 til det nyetablerede Campusudvalg. Dermed forbedres den løbende opfølgning og monitorering – bl.a. grundet de studerendes deltagelse. Campusudvalget drøfter årligt status for handlingsplanen. Der kan inviteres til møder med de centrale interessenter løbende og efter behov alt efter problemstillingens art.

Denne rapport sendes til CBS' direktion og annonceres på cbs.dk som afslutning på arbejdet.

Undervisningsmiljøvurdering 2014

Hvert tredje år skal CBS ifølge Undervisningsmiljøloven udarbejde en rapport om studiemiljøet. Rapporten kaldes en undervisningsmiljøvurdering eller UMV. At udarbejde en UMV er en proces, der indeholder følgende fire faser:

1. Kortlægning af CBS' fysiske, psykiske og æstetiske undervisningsmiljø
2. Beskrivelse og vurdering af resultaterne fra kortlægningen – positivt og negativt
3. En handlingsplan til forbedring af undervisningsmiljøet
4. Retningslinjer for opfølgning på handlingsplanen.

Det er fundet mest hensigtsmæssigt at behandle kortlægningen og beskrivelsen og vurderingen (pkt. 1 og 2) sammen, da det giver bedre mulighed for at integrere vurderingerne og holde dem op mod kortlægningen. Herefter kaldes punkt 1 og 2 "Kortlægning og vurdering af CBS' fysiske, psykiske og æstetiske undervisningsmiljø".

Den lovgivningsmæssige ramme for opgaven er bestemt i LOV nr. 166 af 14/03/2001 Gældende (Undervisningsmiljøloven).

CBS udarbejdede den sidste UMV i 2011. Den samt de forrige undersøgelser er tilgængelige på ► CBS website.

Rapporten er udarbejdet af BID, EDU og CS med inddragelse af en ad hoc arbejdsgruppe med brugerrepræsentanter (undervisere, studerende, administrative ansatte) samt campusudvalget.

Kortlægning og vurdering af CBS' fysiske, psykiske og æstetiske undervisningsmiljø

Kortlægningen og vurdering af de studerendes studiemiljø (UMV'en) udarbejdes på baggrund af CBS' årlige måling af de studerendes tilfredshed i de 3 forgangne akademiske år. Alle studerende – både heltids- og deltidsstuderende (HD) - får mulighed for at svare på spørgeskemaet, og i denne årsevaluering indgår to specifikke spørgsmål om studiemiljøet, hvor studiemiljøet er de studerendes opfattelse af de fysiske, psykiske og æstetiske undervisningsmiljø.

Spørgsmålene lyder:

- Jeg er tilfreds med de fysiske rammer
- Der er et godt socialt miljø på studiet.

Ved besvarelsen anvendes en skala med svarværdierne: 1= Helt uenig, 2= Overordnet uenig, 3= Hverken enig eller uenig, 4= Overordnet enig, 5= Helt enig. Svarene understøttes af de åbne kommentarfelter.

I forbindelse med vurderingen af studiemiljøet er det fundet hensigtsmæssigt også at inddrage kvaliteten af administrationens understøttelse af uddannelserne. Det skyldes, at administrationen spiller en vigtig rolle i forhold til de studerendes trivsel og derved også for det samlede studiemiljø. Inddragelsen understøttes også af de kommentarer som de studerende har haft mulighed for at afgive i det åbne kommentarfelt. Som nedenstående afsnit om administrationen vil vise, adresserer

mange af kommentarerne netop administrationen og en række af de understøttende funktioner som de varetager og som har betydning for studiemiljøet. De tre spørgsmål, der indgår i spørgeskemaet om administrationen er:

- Jeg er tilfreds med den service, der gives af administrationen
- Den generelle information om uddannelsen er generelt let tilgængelig
- Dette akademiske år har været veltilrettelagt og struktureret.

De studerendes kommentarer fyldte i 2014, hvad der svarer til 180 A4-sider. Kommentarerne er gennemgået for 2014 og der er søgt efter kommentarer gående på det fysiske, psykiske, æstetiske og studiemiljø, samt administrationens understøttelse af uddannelserne.

I kortlægningsarbejdet er der også inddraget andre kilder til oplysning om status for studiemiljøet, så som resultater af målinger af den leverede service til de studerende, måling af tilfredsheden med Student Hub'en og antal klager modtaget i CBS Campus Service. Derudover er Studievejledningens oplevelser medtaget som kilde til hvordan de studerende oplever CBS, samt hvilke problemer den studerende oftest fremhæver ved disse samtaler med studievejledningen.

Opfølgning på seneste undervisnings- miljøundersøgelse

Den handlingsplan, der blev udarbejdet i forbindelse med undervisningsmiljøundersøgelsen fra 2011 – dækkende perioden 2009-2011 – angav særligt følgende indsatsområder: 1) kapacitetsproblemer; 2) lav vedligeholdelsesstandard; 3) manglende toiletrensning; 4) manglende grupperum; 5) behov for digitale eksamener; 6) trådløst net.

Nedenfor gennemgås de initiativer der er gennemført i perioden 2012-2014, for at afhjælpe ovenstående. Initiativerne er løbende blevet drøftet af UVM-udvalget, der har mødtes 1 gang årligt i perioden.

NYE BYGNINGER

EKSAMENSHAL

I løbet af 2012 fik CBS sin egen skriftlige eksamenshal. Den nye hal ligger på Amager, lige ved metrostationen Øresund, og kan rumme op til 700 studerende. Det er planen, at eksamenerne med tiden bliver 100 procent digitale, så opgaver både stilles og afleveres elektronisk. De studerende skal allerede nu ikke længere selv medbringe computere og printere. Den nye eksamenshal har en logistisk fordel, idet de studerende nu har fået langt mere driftssikre lokaler med opdaterede it-faciliteter. Samtidig frigøres et markant antal lokaler på CBS til andre aktiviteter.

FLINTHOLM

Fra september 2013 lejede CBS sig ind i Flintholm Company House og indrettede tre auditorier med plads til 600 studerende. Ud over de tre auditorier – med alle relevante faciliteter og trådløst internet – blev der også etableret en mindre kantine og en Campus Desk.

ANDRE INITIATIVER

Ny eksamenshal og Flintholm-komplekset kombineret med indretning af nye undervisningslokaler i Dalgas Have 15 og Howitzvej 60 samt mundtlig eksamenshal (Solbjerg Vej 3) i 2013-2014 og etablering af Graduate House (2015) vil medføre, at CBS ikke længere skal leje auditorier hos eksterne. Eksterne auditorier der har været brug i perioden har bl.a. været placeret i biograf (Falkoner Bio), teater (Rialto), foredragssal (Zoo) og andre undervisningsinstitutioner (Metropol). Med nye, dedikerede lokaler er undervisnings- og eksamensfaciliteter væsentligt forbedret.

Samlet set er det vurderingen, at CBS på tilfredsstillende vis har løftet ambitionen om at adressere kapacitetsproblemerne. Der er dog også en erkendelse af, at det er en indsats, der skal fortsætte i de kommende år. Mest tydelig ved fornuftig ibrugtagning af Graduate House (2015), ibrugtagning af Student Innovation House,

Howitzvej 30 (2017) samt implementering af den ambitiøse 2014-masterplan på Solbjerg Campus (2021 ff).

SUPPLERENDE INITIATIVER OMHANDLENDE VEDLIGEHOLDELSE MV.

Campus Services (CS) har i perioden gennemført en række initiativer på baggrund af kommentarer fra bl.a. de studerende omhandlende rengøring; toiletter; lugtgener; træk; el-stik; stole og parkeringsforhold.

RENGØRING

De studerende gav udtryk for, at de oplevede, at lokalerne bar præg af at have været i brug en hel dag uden løbende rengøring. På den baggrund har CS eksperimenteret med kampagner ("ryd op efter dig") og sen eftermiddags-rengøring/-soignering (1 medarbejder, der gik rundt på SP). Udfordringen ved sen soignering er, at det enten er meget dyrt (mange rengøringsmedarbejdere skal stå stand by for at komme ind i pauser, der falder nogenlunde samtidigt) eller ineffektivt (få rengøringsmedarbejdere når ikke ind i ret mange lokaler, når pauserne falder nogenlunde samtidigt).

TOILETTER

Det blev i 2012 foreslået af CS at etablere løbende aftensoignering på toiletter på Solbjerg Plads og Dalgas Have (toiletter med publikumsadgang ved UV-lokaler: kælder, stuen, 1. og 2. sal og på bibliotekerne). Derudover besluttede CS at indføre præventiv kloakskylning hver 3. uge samt at udskifte alle toiletter (selve toiletkummen, ikke renovering af hele rummet) på SP og DH. Tiltagene har samlet set medvirket til, at der kun er kommet et meget begrænset antal klager.

LUGTGENER

Der har siden Solbjerg Plads' åbning i 1999 været markante lugtgener i et enkelt auditorium, SP-202. Først i 2012 blev fejlen rettet, da det ved et tilfælde blev opdaget at en lem dybt inde i var husets rørlægning var fejlmonteret. Øvrige lugtgener er typisk produktion af mad i spisestuerne / aktiviteter i foyer e.l. med fx popcorn. CS har erkendt, at så længe der skal serveres varme retter i kantinerne, så vil der pga. bygningernes beskaffenhed forekomme periodiske lugtgener. Til gengæld undgår Lokale- og Konferencetjeneste (LOK) nu når muligt konsekvent at give tilladelse til aktiviteter, som erfaringsmæssigt giver lugtgener i bygningerne.

TRÆKGENER

Der er erkendte trækgener i auditorierne. Det skyldes primært, at anlæggene kun kan dimensioneres til fuld belægning. Det betyder dels, at de skal være kraftfulde (og støj/træk kan forekomme), dels at lokaler er uden temperaturstyring (og dermed føles kolde), når de er halvt eller kvart belagt. Mest markant er sidstnævnte, når der ifm. pladsmangel i sjældne tilfælde må bookes UV-lokaler til mundtlig eksamen.

GRUPPERUM

Med etablering af mundtlig eksamenshal (Solbjerg Vej 3) er antallet af bookninger i UV-lokaler og grupperum væsentligt reduceret.

EL-STIK

Mange bygninger er ibrugtaget før hver studerende havde en bærbar computer og behov for strøm. På SP og i DH er de store auditorier efterfølgende blevet bestykket med el-stik, mens mindre lokaler pga. manglende bevilling endnu ikke er blevet opgraderet. Det er pt. ikke realistisk at forestille sig, at CBS bevilger CS' midler til dette. IT-afdelingen tilbyder derfor lån af strømstik (forlængerledninger i alle 4 campus desks (SP, DH, KI, PH, FL)). Fremadrettet vil alle nyåbnede bygninger fra starten tænke el-stik ind, senest Flintholm og fra marts 2015 også Graduate House. I december 2014 vil bibliotekets læsesal med 88 pladser på Solbjerg ifm. renovering også få etableret strømstik, hvilket også vil ske i forbindelse med renovering af DH-bibliotekets faciliteter. Dermed er samtlige 3 bibliotekers næsten 600 læsepladser nu for første gang alle bestykket med el-stik.

STOLE

CS er bekendt med, at stolene i UV-lokalerne og fællesarealer er nedslidte, og at en del trænger til udskiftning. CS fjerner løbende defekte stole, men har hidtil kun i mindre omfang kunnet udskifte

samlet. Dog har Dalgas Have kantinen fået bevilget 400 nye stole i 2013.

PARKERING

CBS har aktuelt mange ledige parkeringspladser i PH og DH, en tålelig situation ved KI og FL, men mangler pladser ved SP. Problemet på SP er, at parkeringspladserne er udlagt til offentlig parkering. Dvs. at CBS har et udækket behov, mange brugere uden ærinde og alle udgifter, men vi må ikke forhindre offentligheden i at parkere. Dette er antastet, men står ikke aktuelt til at ændre.

Ifm. ombygningen af Frederiksberg Centeret er problemet midlertidigt markant forværret. CS har efter forhandling med Frederiksberg Kommune i 2014 fået tilladelse til at indføre betalingsparkering på SP (og øvrige relevante lokaliteter, dvs. GH og DH) for alle andre end 1) ansatte, studerende og gæster med ærinde og 2) borgere på Frederiksberg med parkeringstilladelse. CS forventer, at det vil forbedre situationen, dels pga., at betalingen vil holde nogle uvedkommende bilister væk fra vores arealer, dels fordi Frederiksberg Centerets parkering er i drift igen fra marts 2015.

Samlet set er der vurderingen, at der er sket en tilfredsstillende opfølgning på handlingsplanen, men også, at der fortsat er nogle indsatsområder, der vil kræve mere opmærksomhed de kommende år. Det gælder bl.a. i forhold til udskiftning af stole – der dog også indeholder ikke uvæsentlige ressourcemæssige prioriteringer – og i forhold til fortsat fokus på rengøring, parkering digitale eksaminer og studenterfaciliteter som grupperum mv.

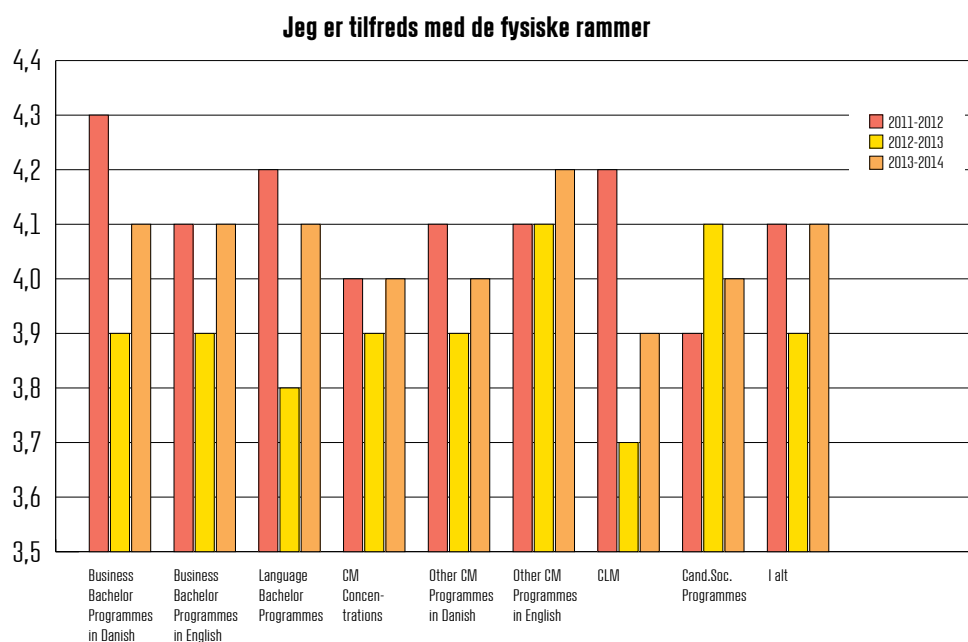
Det fysiske undervisningsmiljø 2012-2014

DAGUDDANNELSER

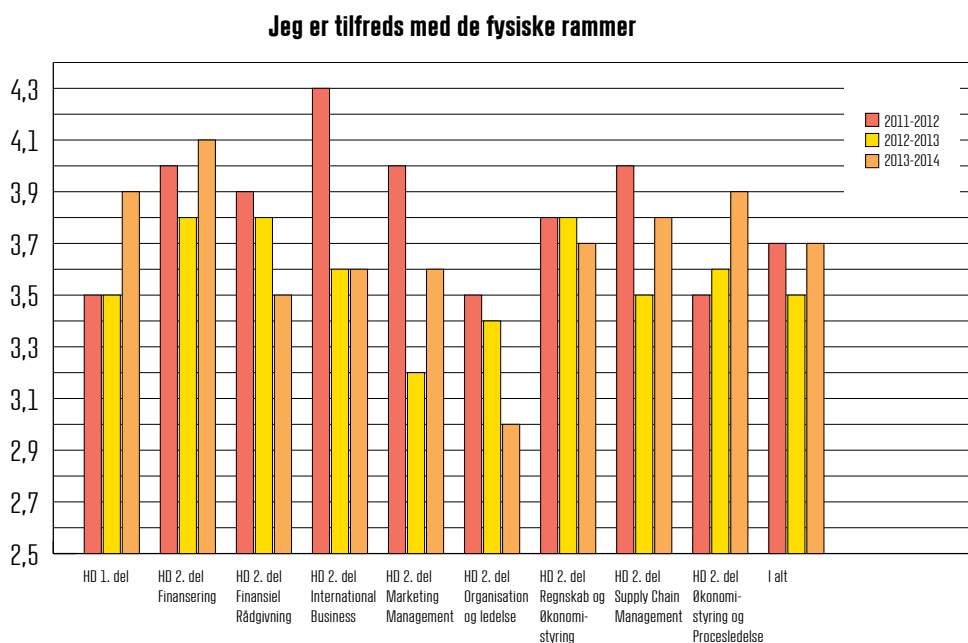
Som det fremgår af nedenstående viser spørgeskemaundersøgelsen, at tilfredsheden med de fysiske rammer ca. ligger på 4 – altså i kategorien ”overordnet enig”. Derudover kan det konstateres, at tilfredsheden i perioden har ligget nogenlunde stabilt, og at der ikke der nævneværdige udsving.

HD-uddannelser

For så vidt angår HD-uddannelserne viser totalen, at tilfredsheden med de fysiske rammer er lidt lavere end for daguddannelserne og samlet set lægger sig i den højere ende af kategorien ”hverken enig eller uenig”. Set over perioden er der heller ikke her nævneværdige udsving.

Figur 1. Fysiske undervisningsmiljø – Daguddannelserne.

Figur 2. Fysiske undervisningsmiljø – HD-uddannelserne.

KOMMENTARER ANG. DE FYSISKE RAMMER (BÅDE DAG- UDDANNELSERNE OG HD)

En gennemgang af de studerendes kommentarer ang. de fysiske rammer viser, at der trods den relative høje tilfredshed alligevel er visse specifikke ting, der fremhæves, og hvor der kan være forbedringspotentialer. Det gælder især i forhold til manglende muligheder for at få strøm til sin bærbare computer/tablet og så grupperummene, hvor det især er den manglende tilgængelighed, besværlig booking, og antallet, der fremhæves, ligesom det generelt kritiseres, at der ikke er flere "hang out areas" både til at studere og socialisere. Det hænger sammen med et ret vigtigt opmærksomhedspunkt, nemlig, at der er en del kommentarer, der ganske enkelt konstaterer, at der er for mange studerende, hvilket går ud over indtrykket af de fysiske rammer. Det har fx selvsagt en tæt sammenhæng med manglende tilgængelighed til

grupperummene, men også i forhold til undervisningslokalerne kan det være et problem.

Derudover nævnes i mindre omfang også følgende:

- Mangelfuld rengøring i undervisningslokalerne
- Beskidte toiletter
- Lugtgener i enkelte auditorier
- Træk i enkelte auditorier
- Dårige stole
- Dårige parkeringsforhold og manglende håndhævelse af ulovlig parkering.

I nedenstående er udvalgt nogle kommentarer, der kan illustrere, hvordan de studerende formulerer sig om de fysiske rammer:

- "The physical surroundings at CBS are fine in general. Kilen and Porcelænshaven are nice buildings. But, it is very strange (totally annoying) that it is impossible to find a study seat in the weekends or during holidays at Solbjerg Library, because the other three buildings are closed. The study environment at Dalgas Have, which inside-looks resembles a scary, sad hospital, is not nice due to small, closed study rooms with no air condition.

Also, the toilets at Solbjerg Plads are worse than those at Roskilde festival. Sorry for the negativity, but this needs to be said (probably again)."

- "There are way too little social activities, and the intro week can get tremendously better (just compare CBS with e.g. DTU!), and there is no space at CBS to sit down with friends and talk - always not enough chairs and tables."
- I kommentarene nævnes det, at Flintholm lokaler opleves som demotiverende, uden naturligt lys samt dårligt udluftning.
- "... Synes jeg der generelt er meget dårlige forhold både med hensyn til de faglige rum grupperum m.m. og steder hvor man kan opholde sig socialt efter følgende sofagrupper m.m. meget lidt plads til mange studerende. Det synes generelt at være tilfældet på cbs at optaget vægter højere end hver enkelt studerende. Derudover er der et meget afskåret miljø til administration og derfor svært at få svar på de helt specifikke problematikker der kan opstå omkring valg, orientering m.m. til slut skal

det pointeres at det positive er det meget høje faglige niveau der er fra vores undervisere."

- "Udelukkende at have undervisning på Dalgas have hen over det sidste semester, kan virkelig give ondt i ryggen. De meget gamle træstole er utroligt ubehagelige at sidde på."

Som det fremgår af ovenstående beskrivelse af opfølgningen på handlingsplanen fra 2011 er de fleste af de emner som de studerende rejste enten blevet eller er i gang med at blive udbedret. Kommentarerne illustrerer dog også, at CBS endnu ikke er i mål på alle parametrene og derfor skal fortsætte med at have fokus på emner som rengøring, lugtgener og kvaliteten af stolene til de studerende.

Det sociale miljø 2012-2014

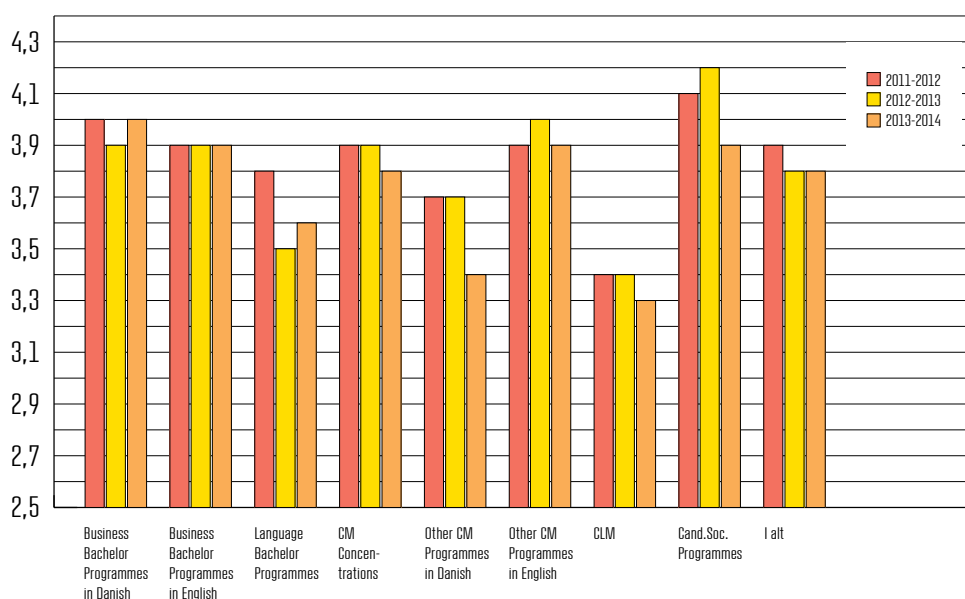
DAGUDDANNELSER

Som det fremgår af nedenstående tabel er den samlede vurdering af det sociale miljø for perioden meget tæt på kategorien ”overvejende enig”. Der er ikke umiddelbart nævneværdige forskelle på de enkelte uddannelser.

HD-UDDANNELSER

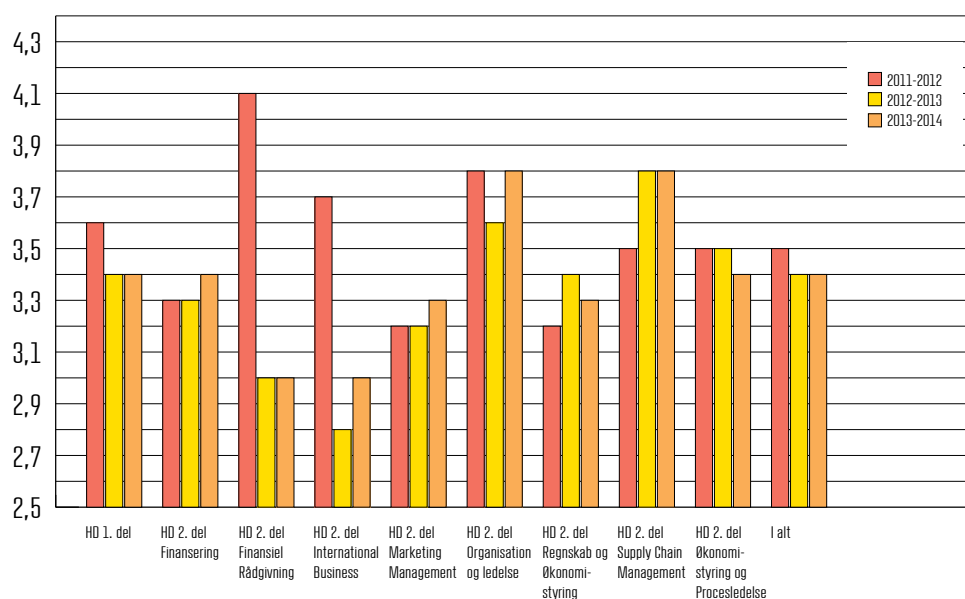
For HD-uddannelserne viser de studerendes besvarelser en vis forskel fra dagsuddannelserne, idet de samlet set lægger sig mere i midten af kategorien ”hverken tilfreds eller utilfreds”. Det bemærkes, at hvis man går mere detaljeret ind i tallene, så vil man også se større udsving med lavpunkter på 2,8 og højdepunkter på 4,1.

Der er et godt socialt miljø på studiet

Figur 3. Sociale miljø – Daguddannelserne.

Der er et godt socialt miljø på studiet

Figur 4. Sociale miljø – HD-uddannelserne.

KOMMENTARER

I forhold til at give et indtryk af kommentarerne omkring det sociale miljø må det konstateres, at der ikke er så mange bemærkninger, men det er tydeligt at de fysiske rammer har stor indflydelse på det sociale liv. Nogle af bemærkninger fra de fysiske rammer, eksempelvis mangel på 'hang out areas' og pladmangel påvirker de studerendes mulighed for at skabe et socialt miljø.

Der er relativt mange kommentarer om stress, men det er vanskeligt at vurdere baggrunden for disse bemærkninger, da årsagen til stress kan være mangeartet, herunder planlægningen af studiet, eksamensformer, størrelsen af pensum mv. Eksempler på andre forhold om det sociale miljø omhandler:

- > CBS Sport nævnes som et godt tiltag
- > Manglende studiemiljø på Dalgas Have
- > Svære gruppedannelsesprocesser
- > Problemer med klikker
- > Manglende samlingssteder til at socialisere
- > Mangel på mindre sociale aktiviteter, niche aktiviteter.

I nedenstående er udvalgt nogle kommentarer, der kan illustrere, hvordan de studerende formulerer sig om det sociale miljø.

- > "Lack of participation from the students + social activities. Furthermore it has been difficult sometimes to acquire the right information in relation to exams, deadlines and formal requirements."
- > "Angående studiemiljøet: På Cand.Merc.Jur er det nærmest ikke eksisterende. CBS leverer ikke de fysiske rammer til det, modsat f.eks. KU, hvor mange studieretninger har mulighed for at have egen cafe/bar. På CBS har der i min tid kun været Nexus, hvilket ikke styrker miljøet på den enkelte studieretning...."

> "... Ang. det sociale på studiet, mener jeg, at det praktisk talt er ikke-eksisterende. Der gøres intet for at skabe et studiemiljø på Dalgas Have, -eller i det små på linjerne. Det primære er Nexus, som er meget ikke-inkluderende."

> "Det sociale miljø på CBS er alt for fokuseret på NEXUS. Torsdagsfesterne minder mest om en natklub. Hvor er den fredagsbar, som alle andre studier har, hvor man bare sidder og hygger i stedet for at skulle til smadrefest med en irriterende DJ og smarte bartender bag en alt for koldt indrettet barområde. Det er klart at det sociale studiemiljø dør når alt drejer sig om Nexus' partyideer frem for bare at tænke mere socialt i de enkelte miljøer på skolen. Hvad med Dalgas? Den fredagsbar kunne fungere så godt, hvis man bare forstår at folk ikke vil have mørke, hjernedød høj musik og smarte bartender. Det håber jeg den nyindrettede Sidevogn kan bruges til. Smid nogle koncerter ind, vær lidt mere åbne for nogle events derovre...."

KVALITETEN AF ADMINISTRATIONENS UNDERSTØTTELSE AF UDDANNELSERNE

Nedenstående viser resultaterne af de studerendes besvarelse ang. administrationens understøttelse af uddannelserne. Som det fremgår ligger gennemsnittet af alle besvarelserne mellem kategorien "hverken enig eller uenig" og "overvejende enig". Det er værd at bemærke, at spørgsmålet om planlægningen af det akademiske år har scoret lavest alle 3 år.

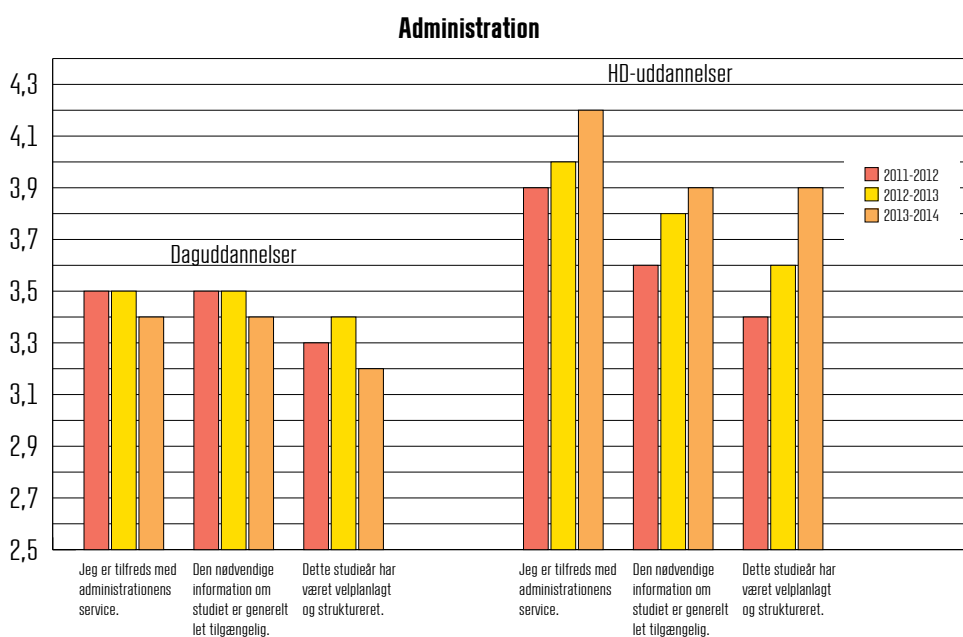
KOMMENTARERNE OM ADMINISTRATIONEN

Som det allerede blev indikeret indledningsvist har det ved gennemgangen af kommentarerne stået klart, at spørgsmålet om kvaliteten af administrationens understøttelse af uddannelserne har været et gennemgående tema. Uagtet, at det samlede billede i spørgeskemaet viser et nogenlunde tilfredsstillende resultat for administrationen,

efterlader kommentarerne et noget mere negativt billede, hvor administrationen lader til at være udfordret på en række punkter.

I nedenstående opsummeres og beskrives de hovedpunkter, der er kommet til udtryk i kommentarerne (hovedvægten af kommentarerne kommer fra daguddannelserne). Der kan selvfølgelig være visse overlap i forhold til spørgeskemaet, men ikke desto mindre kan kommentarerne bidrage til at uddybe de kvantitative svar i spørgeskemaet og give et mere nuanceret og kvalitativt billede af situationen i administrationen.

Hovedobservationer: Generelt kritiseres administrationen for ikke at være imødekomende nok overfor de studerende. Det handler om helt almindelig omgangstone i form af, hvad der opfattes som uforskammede svar på forespørgsler, ignorering eller meget lange svartider på fremsendte mails med forespørgsler ("de svarede først efter jeg havde rykket 8 gange"), mangelfulde svar på basale oplysninger, videre sendelse i "systemet" og en generel manglende imødekommenhed og hjælpsomhed overfor de studerende, hvilket samlet set

Figur 5. Tilfredshed med administration.

medfører nogle endog meget skarpe kommentarer, der måske kunne ses bort fra som almindelig overdreven og useriøs kritik, men som grundet antallet omvendt bør tages i seriøs betragtning. Der er altså her tale om den menneskelige faktor, og det er tydeligt, at der er en nævneværdig diskrepans mellem den måde som de studerende forventes at blive mødt af, og den måde som administrationen fremstår eller måske rettere opfattes på (der skal bemærkes, at der også ind imellem er enkelte positive kommentarer om navngivne personer i administrationen, der opfattes som hjælpsomme og imødekommende).

Et særligt problem, der fremhæves af mange er forberedelsen af eksamerne, dvs. særligt eksamensplanerne. Som angivet indledningsvist ses der her bort fra visse af besvarelserne, men der tegner sig alligevel et klart billede, at der her er rum for forbedring. Hovedproblemet er, at udmeldingen af eksamensplanerne generelt kommer for sent, hvilket skaber frustration og stress hos de studerende. Derudover kan det til tider skabe reelle praktiske problemer for internationale studerende, der ikke kan planlægge deres hjemrejser osv. Endelig opleves offentliggørelsen af karakterne som meget langsommelig, og udover generel frustration kan det også skabe reelle problemer for de studerende, der med karakterne i hånden skal søge arbejde efter endt studie.

Generelt er der et indtryk af, at administrationen og underviserne ikke snakker godt nok sammen, hvilket resulterer i misinformation til de studerende. Skylden for den mangelfulde kommunikation mellem administrationen og underviserne tillægges typisk administrationen.

Informationsniveauet hos administrationen er ikke højt nok og til tider kommer udtryk som "pinligt" og "ubrugelige" i

spil - "you ask the same question to 3 different people within the administration and you get 3 different answers". Kombineret med den første pind om manglende imødekommende mv. kan det være en giftig cocktail.

I tilknytning til ovenstående er der en del studerende, der udtaler sig om Student Hub. Det kan være vanskeligt at vurdere ud fra kommentarerne, om alle ovenstående kommentarer også er gældende for Student Hub. Den umiddelbare opfattelse er, at det ikke er tilfældet. Det skyldes, at ret mange besvarelser direkte refererer til Student Hub'en og derved forholder sig konkret til denne. Dermed ikke sagt, at disse besvarelser tegner et markant anderledes billede, men dog er der en del flere, der rent faktisk mener, at Student Hub'sene har givet dem en bedre oplevelse af administrationen end tidligere, og at det er godt tiltag. Omvendt er der også i forhold til Student Hub kritiske kommentarer, især om manglende informationsniveau, men knap så mange om manglende imødekommende osv. Generelt tegner der sig derfor et forsigtigt billede af, at Student Hub'sene kan være et skridt i den rigtige retning, hvilket også understøttes af de særskilte undersøgelser af Hub'en, der viser, at de studerende betragter Hub'en som en forbedring.

Problemer, der også fremhæves af visse er skema- og lokaleplanlægningen. Her fremhæves fx meget ujævne skemaer, hvor de studerende den ene dag kan have mange undervisningstimer, mens de den anden stort set ikke har nogen, hvilket ikke opleves som hensigtsmæssigt. I forhold til lokaleplanlægningen er problemet, at de studerende oplever, at der kan være meget langt mellem de lokaler, hvor de skal undervises i, hvilket kan medføre, at de ganske enkelt ikke kan nå at komme til tiden, hvilket både er til gene for de studerende og for underviserne.

Det psykiske arbejdsmiljø

Ovenstående undersøgelse af de studerendes oplevelse af studiemiljøet er i nedenstående suppleret med en vurdering af det psykiske studiemiljø. Dette er vanskeligt at måle direkte og er derfor undersøgt ved samtaler med studievejledningen, som møder de studerende i forskellige sammenhænge. Studievejledningen møder dels et bredt udsnit af de studerende gennem generelle informationsarrangementer, i Hub'en mv, men de møder naturligvis især studerende, der på en eller anden måde er "ramt" af systemet. Endvidere er der trukket på en Djøf undersøgelse af studiemiljøet på de samfundsvidenskabelige uddannelser¹. I undersøgelsen er CBS ikke trukket ud for sig, men undersøgelsen kan alligevel sige noget om de generelle tendenser hos de studerende.

Med denne analyse af studievejledningens erfaringer, er det bevidst valgt ikke at fokusere på "gennemsnitsstudenten", men koncentrere fokus på de områder, hvor erfaringerne viser, at der er problemer, og hvor der derfor – så vidt muligt – bør sættes ind. Dette afsnit er således ikke resultatet af en repræsentativ undersøgelse blandt alle studerende, men en vurdering foretaget af forfatterne

¹ Djøfs studielivsundersøgelse fra 2013. Se <http://www.djoef.dk/~media/documents/djoef/s/studielivsunders%C3%B8gelsen%202013.ashx>

på baggrund af input fra forskellige væsentlige kilder.

Den generelle opfattelse af det psykiske arbejdsmiljø blandt de studerende er, at det er blevet dårligere. Erfaringerne viser således bl.a., at en stigende andel af de studerende får problemer med presset som studerende, at flere har det skidt, isolerer sig, overvejer at holde op eller rent faktisk kvitter studiet. Erfaringerne fra studievejledningen understøttes af Djøf undersøgelsen, hvor 57 % af de studerende angiver, at de i nogen eller høj er stressede i hverdagen. Selvom stress begrebet bør nuanceres, hvis det skal bruges i praksis, så er det dog en indikator for et oplevet pres.

Undersøgelsen angiver ligeledes, at stress hos de studerende har givet anledning til, at:

- 16 % har søgt læge
- 15 % er blevet forsinkede på studiet
- 17 % har isoleret sig socialt.

Ovenstående tal er bekymrende. Det er måske ikke så overraskende, at en stor del af de studerende føler sig pressede og måske også stressede fx i forbindelse med eksamen. Men det giver anledning til bekymring, at stress fører til, at hver sjette studerende må gå til læge eller isolere sig pga. stress. Tallene omfatter som nævnt alle samfundsvidenskabelige studerende, men der er ikke grund til

at tro, at CBS skulle være mindre ramt end gennemsnittet - måske snarere tværtimod. Det er vanskeligt at komme ind på CBS og de studerendes forventninger til sig selv er ligeledes høje.

Studievejledningen har det indtryk at mange studerende på CBS først og fremmest studerer for at få et job. I sig selv ikke overraskende, men at studere er måske blevet mere instrumentelt.

Samtidig dominerer fokus på jobbet ikke kun selve studiet, men hele deres hverdag. Det bliver ét stort projekt at få et "godt CV". Der er en stigende opmærksomhed på, at man ikke bare skal have godt karakterer, men også et

meriterende studiejob, og et godt udlandsophold, et interessant praktikophold, arbejde i frivillige organisationer og så videre. Dette kan for en del studerende føre til præstationsangst, en følelse af ikke at slå til og i sidste stress.

Det er så småt ved at gå op for de studerende, at Fremdriftsreformen faktisk er virkelighed og vil påvirke deres studietid. Det betyder, at det ikke længere er muligt at tilrettelægge studiet efter en samlet karrierestrategi. Studiet skal i større omfang end tidligere følges som det er planlagt, og de studerende kan måske ikke tage det udlandsophold eller den praktikmulighed, som de føler ville give dem nogle særlige muligheder på jobmarkedet. Det kan igen give anledning til frustration og stress.

Det er studievejledningens vurdering at karakterer traditionelt spiller en stor rolle for de studerende. Karaktererne er ofte den eneste feedback, de får på deres faglige præstationer, og det kan medvirke til at øge presset. Studerende på CBS skal have høje karakterer for overhovedet at komme ind, og der anvendes også efterfølgende karakterer som sorteringsmekanisme fx til at fordele udvekslingspladser, pladser på kandidatuddannelserne etc.

Karakterer er en nem og objektiv sorteringsmekanisme, hvor de gode faglige resultater belønnes, men på baggrund af ovenstående må studieledelsen overveje at den ensidige fokus på karakterer også medvirker til at gøre læringen mere instrumentel og måske flytte fokus fra, hvad faget kan anvendes til. Særligt karakterer, hvor studerende på samme hold eller gruppe kæmper om den samme plads, som fx udveksling, og hvor man dermed får en direkte interesse i at naboen får en dårlig karakter, kan man frygte vil være skadelig for samarbejdet og det sociale miljø.

Gruppearbejde, som der er meget af på mange uddannelser, kan skabe sociale relationer og dermed modvirke studiesociale problemer, men studievejledningen oplever at det for den pressede studerende også kan udstille ensomhed og en følelse af utilstrækkelighed. CBS er også et sted, hvor man gerne vil vise man har succes og "har styr på det" og derfor kan det sociale miljø godt forværre præstationsangst og følelsen af utilstrækkelighed.

Selvom mange studerende angiver at de oplever pres og stress, så er det ikke opfattelsen, at det skyldes, at de studerende bliver overbelastet. Det er således vur-

deringen, at CBS har et rimeligt undervisningstimental, der ikke skal sænkes, og målinger viser også, at de studerendes gennemsnitlige tidsforbrug ikke giver et indtryk af, at de er overbelastede. Det er således snarere usikkerhed, forventninger, social usikkerhed og egne ambitioner, der presser de studerende.

I Djøf undersøgelsen angiver 63 % af de studerende, der mener, at de har stress, at den væsentligste årsag til stressen er "stort pres for toppræstationer fra mig selv". Der er ligeledes mange (43 %), der angiver "bekymring for ikke at få job som færdiguddannet" som årsag til deres stress.

I tilknytning til ovenstående kan det bemærkes, at CBS har sat forskellige aktiviteter i gang for at give de studerende en mere realistisk opfattelse af forventningerne og også gøre opmærksom på, at der er mange andre, der føler sig usikre, og at CBS studerende i øvrigt kan være alle mulige typer. "Projekt studieliv" har således afdækket forskellige typer studerende, og ført videre over i et projekt "kom godt i gang", der skal afstemme forventninger, gøre overgangen til universitetsstudier lettere og reducere følelsen af utilstrækkelighed. Derudover undersøger

CBS studiemiljøet for konkret 4 bacheloruddannelser for at se hvordan forskellige faktorer har betydning for deres studiekultur. Vi undersøger hvordan deres opfattelse af at være studerende på CBS er, hvad de taler med deres studiekammerater om i og udenfor studietiden. Disse resultater skal bruges til at finde ud af, hvad der er vigtige faktorer for de studerende for at opnå et godt studiemiljø. Undersøgelserne findes internt på CBS.

Djøf undersøgelsen dokumenterer også, hvor de studerende selv mener de har brug for hjælp til at få overblik over de krav der stilles til dem, hvilket fremgår af nedenstående tabel fra Djøf undersøgelsen.

Det er bemærkelsesværdigt, at feedback står så højt på de studerendes ønskeliste. CBS er opmærksom på ønsket, hvilket også understreges af, at de studerendes repræsentanter ligeledes specifikt har fremhævet behovet for en indsats her. Selvom de snærende økonomiske bånd umiddelbart sætter snævre grænser for hvad der kan gøres, så er der ikke tvivl om, at feedback skal være et opmærksomhedsområde i de kommende år.

HVAD KAN HJÆLPE DIG MED AT FÅ ET BEDRE OVERBLIK OVER KRAVENE TIL DIG SOM STUDERENDE? VÆLG GERNE FLERE KATEGORIER.

	Antal	Procent
Længere introduktionsforløb ved studiestarten	70	15%
Mentorordning / systematisk sparring med ældre studerende	208	43%
Mere kvalificeret studievejledning	185	38%
Karriererådgivning der forbereder studerende til arbejdsmarkedet	190	39%
Løbende feedback fra underviserne på afleveringer/opgaver	296	61%
Faglig sparring med andre studerende	135	28%
Mere undervisning	168	35%
Tættere kontakt til underviserne	196	41%
Andet	22	5%

Figur 6. Tabel fra Djøfs studielivsundersøgelse 2013
(svar fra studerende fra alle samfundsvidenskabelige uddannelser – ikke kun CBS).

Handlingsplan 2015 – 2017

På denne side er angivet de initiativer, der skal indgå i den kommende handlingsplan for 2015 – 2017 og som derved skal adressere de indsatsområder som UVM'en har identificeret. Størstedelen af initiativerne er udarbejdet på baggrund af anbefalinger fra det såkaldte UVM-udvalg bestående af ansatte, undervisere og studerende, der løbende har drøftet, hvilke punkter der bør inkluderes i handlingsplanen.

Da de fysiske og æstetiske forhold til dels overlapper hinanden, og det æstetiske generelt anses som et lille problem på CBS, blev disse drøftet sammen. Der blev fremhævet følgende fokuspunkter for de tre områder i den kommende periode:

- Fysiske og æstetiske rammer
- Fortsat forbedring af og fokus på oprydning og rengøring
- Fokus på at skabe "sociale rum", som de studerende kan benytte sig af
- Flere grupperum eller øget fokus på mulighed for udnyttelse af allerede eksisterende lokaler til gruppearbejde som fx tomme auditorier
- Fokus på generelle og specifikke handicapforhold
- Psykiske forhold
- Øget imødekommenhed og venlighed i administrationen der sikrer, at de studerende i højere grad føler, at de oplever god service
- Undersøgelse af om der kan etableres tidligere eksamensplanlægning aht. planlægning, boligforhold o.l.
- Afprøve om det er muligt at etablere eksamensformer, der lægger mere vægt på feedback og læring og mindre på karakterer
- Afprøve om det er muligt at reducere anvendelsen af karakterer fx i forbindelse med udvælgelse, for at modvirke øget karakterræs og konkurrence
- Fokus på "kom godt i gang" mhp. en god start på studiet. Opmærksomhed på studieliv både først i studiet og andre hvor de studerende er sårbare.

Forslag til retningslinjer for opfølgning på handlingsplanen

Ansvar for drøftelse af og opfølgning på de konkrete punkter (fysiske/æstetisk) i handlingsplanen ligger hos Campusdirektøren. Ansvar for drøftelse af og opfølgning på de konkrete punkter (psykiske) i handlingsplanen ligger hos Uddannelsesdekanen.

De ansvarlige inddrager relevante enheder ift. undersøgelser og

etablering af løsninger/procedurer alt efter problemstillingernes art. Der drages særlig omsorg for at inddrage de studerendes organisationer og uddannelsesledelsen i opfølgningen på handlingsplanen.

Arbejdet med undervisningsmiljø flyttes fra 2015 til det nyetablerede Campusudvalg. Dermed forbedres den løbende opfølgning og monitorering. Campusud-

valget drøfter årligt status for handlingsplanen. Der inviteres til møder med de centrale interessenter løbende og efter behov alt efter problemstillingens art.

Ny rapport 2015-2017 udfærdiges primo 2018.

UNDERVISNINGSMILJØVURDERING 2014 ER UDARBEJDET AF:

- Specialkonsulent
Mia Cudrio Thomsen
(Økonomi og Analyse)
- Sekretariatschef
Wilbert van der Meer
(Dekansekretariatet for Uddannelse)
- Campusdirektør
René Steffensen
(Campus Services)

